

Doküman No:	KL-0003
Yayın Tarihi:	31.05.2018
Değ.No:	0
Değ.Tarihi:	_

T.C. GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

Bilgisayar Mühendisliği Bölümü

Web ve Mobil Tabanlı Asemptomatik Covid-19 Vaka Tespiti

Şeyda Nur DEMİR

Danışman Prof. Dr. Hasari ÇELEBİ

> Haziran, 2021 Gebze, KOCAELİ

Doküman No:	KL-0003
Yayın Tarihi:	31.05.2018
Değ.No:	0
Deŏ Tarihi:	_

T.C. GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

Bilgisayar Mühendisliği Bölümü

Web ve Mobil Tabanlı Asemptomatik Covid-19 Vaka Tespiti

Şeyda Nur DEMİR

Danışman Prof. Dr. Hasari ÇELEBİ

> Haziran, 2021 Gebze, KOCAELİ

Doküman No:	KL-0003
Yayın Tarihi:	31.05.2018
Değ.No:	0
Değ.Tarihi:	_

Bu çalışma ../../2021 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Bilgisayar Mühendisliği Bölümü'nde Lisans Bitirme Projesi olarak kabul edilmiştir.

Bitirme Projesi Jürisi

Üniversite

Fakülte

Danışman Adı	Prof. Dr. Hasari ÇELEBİ	
Üniversite	Gebze Teknik Üniversitesi	
Fakülte	Mühendislik Fakültesi	
Jüri Adı	Dr. Gökhan KAYA	
Üniversite	Gebze Teknik Üniversitesi	
Fakülte	Mühendislik Fakültesi	
Jüri Adı		

Doküman N	o: KL-0003
Yayın Tari	hi: 31.05.2018
Değ.No:	0
Değ.Tarihi	: -

ÖNSÖZ

Bu kılavuzun ilk taslaklarının hazırlanmasında emeği geçenlere, kılavuzun son halini almasında yol gösterici olan Sayın Prof. Dr. Hasari ÇELEBİ hocama ve bu çalışmayı destekleyen Gebze Teknik Üniversitesi'ne içten teşekkürlerimi sunarım.

Ayrıca eğitimim süresince bana her konuda tam destek veren aileme ve bana hayatlarıyla örnek olan tüm hocalarıma saygı ve sevgilerimi sunarım.

Haziran, 2021

Şeyda Nur DEMİR

Doküman No:	KL-0003
Yayın Tarihi:	31.05.2018
Değ.No:	0
Değ.Tarihi:	_

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	IV
İÇİNDEKİLER	V
ŞEKİL LİSTESİ	VI
TABLO LİSTESİ	VII
KISALTMA LİSTESİ	
SEMBOL LİSTESİ	
ÖZET	
SUMMARY	
1. GİRİŞ	
PROJENİN KONUSU VE ÖNEMİ	
1.1. KONU İLE İLGİLİ BUGÜNE KADAR YAPILM	11Ş ÇALIŞMALAR 4
1.2. PROJENÍN KISIMLARI	5
2. MALZEME VE YÖNTEM	11
2.1. AKILLI MASKE UYGULAMASI	11
2.2. WEB UYGULAMASI	18
2.3. YAPAY ZEKÂ ILE ASEMPTOMATIK COVID	TESPIT ARACI 19
3. BULGULAR	20
3.1. AKILLI MASKE UYGULAMASI	20
3.2. WEB UYGULAMASI	30
3.3. YAPAY ZEKÂ ILE ASEMPTOMATIK COVID	TESPİT ARACI 37
4. TARTIŞMA VE SONUÇ	41
KAYNAKLAR	43
EKLER	44

Doküman No:	KL-0003
Yayın Tarihi:	31.05.2018
Değ.No:	0
Deŏ Tarihi	_

ŞEKİL LİSTESİ

ŞEKIL 1.1 Proje Çalışma Takvimi	6
ŞEKİL 1.2 Proje Şeması	7
ŞEKİL 1.3 Yüksek Seviyeli Sistem Mimarisi	7
ŞEKİL 1.4 Depolama Sistem Çözümleri	8
ŞEKİL 1.5 Sunucu Sistem Çözümleri	8
ŞEKİL 2.1.1 Kullanıcı Rolleri	. 14
ŞEKİL 2.2.2 Kullanıcı Senaryosu Birleşik Modelleme	. 14
ŞEKİL 2.2.3 Kullanıcı Senaryosu	
ŞEKİL 3.1.1 Akıllı Maske Aparatı ile Bluetooth Cihaz Eşleştirmesi	. 21
ŞEKİL 3.1.2 Kullanıcı Girişi ve Kayıt İşlemleri	. 22
ŞEKİL 3.1.3 Kullanıcı Profili ve Profil Düzenleme	. 22
ŞEKİL 3.1.4 Uygulama İç Düzeni	. 23
ŞEKİL 3.1.5 Uygulama Ayarları	
ŞEKİL 3.1.6 Çevrimiçi Kontrol Testi	. 24
ŞEKİL 3.1.7 Çevrimiçi Kontrol Test Sonuçları	
ŞEKİL 3.1.8 Asemptomatik Tespit Kullanıcı İzinleri	
ŞEKİL 3.1.9 Asemptomatik Tespit	
ŞEKİL 3.1.10 Asemptomatik Tespit Sonuçları	
ŞEKİL 3.1.11 Uygulama Bulut Depolama Kayıtları	
ŞEKİL 3.1.12 Tüm Verilerin ve Hesabın Silinmesi	. 29
ŞEKİL 3.2.1 Çevrimiçi Kontrol Testi	
ŞEKİL 3.2.2 Çevrimiçi Kontrol Test Sonuçları	
ŞEKİL 3.2.3 Asemptomatik Tespit	
ŞEKİL 3.2.4 Asemptomatik Tespit Sonuçları	
ŞEKİL 3.3.1 Mel-spektrograma Dönüştürülen Ses Sinyallerinin Görüntüsü	
ŞEKİL 3.3.2 Mel-frequency & Mel-spectogram Değerlerini Elde Etme	
ŞEKİL 3.3.3 Mel-spektrogram Görüntüsü ile Covid-19 Tahmini	
ŞEKİL 3.3.4 Makine Öğrenmesi Tahmin Gerçekleştirimi	. 40
SEKİL 3.3.5 Postman Web API Testi	. 40

Doküman No:	KL-0003
Yayın Tarihi:	31.05.2018
Değ.No:	0
Değ.Tarihi:	-

TABLO LISTESI

TABLO 1.3.1 Donanimsal Gereksinimler	9
TABLO 1.3.2 Yazılımsal Gereksinimler	10

Doküman No:	KL-0003
Yayın Tarihi:	31.05.2018
Değ.No:	0
Değ.Tarihi:	_

KISALTMA LİSTESİ

API : Application Programming Interface
WAV : Wave (Dalga)
IMG : Image (Görüntü)

: Javascript JS

Doküman No:	KL-0003
Yayın Tarihi:	31.05.2018
Değ.No:	0
Değ.Tarihi:	-

SEMBOL LISTESI

s : Saniye (Zaman)

Doküman No:	KL-0003
Yayın Tarihi:	31.05.2018
Değ.No:	0
Değ.Tarihi:	-

ÖZET

Covid-19, Çin'de ortaya çıkan ve kısa sürede on binlerce kişiye bulaşan yeni tip koronavirüstür. Her geçen gün koronavirüs vaka sayısı artmaktadır ve birçok kişinin ölümüne neden olmaktadır. Her hastalıkta olduğu gibi koronavirüs için de tanı tedaviden önce gelir. Koronavirüs hastaları çoğunlukla benzer semptomlar gösterse de asemptomatik vakalar da görülebilmektedir. Projenin önceki adımında kişinin mevcut medikal maskelere takılabilecek bir aparat ve Android işletim sistemine sahip mobil cihaza yüklenmiş bir uygulama ile, Covid-19 risk durumunu, bilgi amaçlı olmak kaydıyla öğrenebilmesi gerçekleştirilmiştir. Devam projesi olarak mobil projesine ses kayıt ekranı eklemek ve uygulamada bulunan tespit özelliklerini web sayfası olarak sunmak, yapay zekâ modelinin makine öğrenmesi ve uygulamalarla çalışmasını sağlayarak Covid-19 tahmin sonucunun gösterilmesi amaçlanmıştır.

Çalışma sonucunda, pozitif ve negatif vakalara göre ses dosyalarının spektrumu çıkarılarak öğretilmiş model ile, kullanıcıdan alınan ses kayıtlarının kıyaslama yaparak tahmin gerçekleştirimi sağlanmıştır. Bu sonuca göre kullanıcı, mobil uygulama veya web uygulaması üzerinden bırakabileceği bir ses kaydı aracılığı ile Covid-19 olma olasılığını görüntüler. Ayrıca kullanıcı, mobil uygulama veya web uygulaması üzerinden doldurabileceği bir form aracılığı ile, Covid-19 risk durumunu raporlar.

Doküman No:	KL-0003
Yayın Tarihi:	31.05.2018
Değ.No:	0
Değ.Tarihi:	-

Projenin, iş yükü ve süresi göze alınarak, uygun bir veri seti bulunarak modelin uyarlanması, API aracılığıyla sunulması, mobil ve web arayüzlerinin tasarlanması ve son olarak ekranlar ile API ilişkisinin sağlanması olarak üç aşamada gerçekleştirilmesine karar verilmiştir.

İlk aşamada, açık veri setleri ve model sunan kaynaklardan yararlanılmış, tahmin oranı yüksek bulunan model ile geliştirmelere devam edilmiştir.

İkinci aşama için, kullanıcıdan alınacak ses kaydı ve çevrimiçi kontrol için web ve mobil uygulama ekranları tasarlanmıştır.

Üçüncü aşama için kullanıcıdan alınan ses kaydının makine öğrenmesi ile öksürük olup olmadığının algılanması, Covid-19 öksürüğü tespitinin yapılması ve yazılımın sunucuya yüklenerek uygulama üzerinden çalıştırılması gerçekleştirilmiştir.

Doküman No:	KL-0003
Yayın Tarihi:	31.05.2018
Değ.No:	0
Değ.Tarihi:	-

SUMMARY

Covid-19 is a new type of coronavirus that occurs in China and infects tens of thousands of people in a short time. The number of coronavirus cases is increasing day by day and causes the death of many people. As with any disease, diagnosis comes before treatment for coronavirus. Although coronavirus patients often show similar symptoms, asymptomatic cases can also occur. Basically, in this project, it is aimed that the person can learn the Covid-19 risk situation, for informational purposes, with an apparatus that can be attached to existing medical masks and an application installed on a mobile device with Android operating system.

As a result of the study, the number of coughs detected on a daily basis was evaluated together with the form information that the user would fill out on the mobile application, and the Covid-19 risk status was reported to the user for information purposes.

Considering the workload and time, it was decided to carry out the project in three stages: adapting the model by finding a suitable data set, presenting it via API, designing mobile and web interfaces, and finally ensuring the relationship between screens and the API.

In the first stage, the open datasets and resources that provide models were used, and the development continued with the model with a high prediction rate.

For the second stage, web and mobile application screens are designed for voice recording and online control from the user.

Doküman No:	KL-0003
Yayın Tarihi:	31.05.2018
Değ.No:	0
Değ.Tarihi:	-

For the third stage, it was realized that the voice recording taken from the user was detected by machine learning, whether there is a cough, the detection of Covid-19 cough, and the software was installed on the server and run through the application.

Doküman No:	KL-0003
Yayın Tarihi:	31.05.2018
Değ.No:	0
Değ.Tarihi:	-

1. GİRİŞ

Yeni Koronavirüs Hastalığı (COVID-19), ilk olarak Çin'in Vuhan Eyaleti'nde Aralık ayının sonlarında solunum yolu belirtileri (ateş, öksürük, nefes darlığı) gelişen bir grup hastada yapılan araştırmalar sonucunda 13 Ocak 2020'de tanımlanan bir virüstür.

Koronavirüsler, hayvanlarda veya insanlarda hastalığa neden olabilecek büyük bir virüs ailesidir. İnsanlarda, birkaç koronavirüsün soğuk algınlığından Orta Doğu Solunum Sendromu (MERS) ve Şiddetli Akut Solunum Sendromu (SARS) gibi daha şiddetli hastalıklara kadar solunum yolu enfeksiyonlarına neden olduğu bilinmektedir. Yeni Koronavirüs Hastalığına SAR-CoV-2 virüsü neden olur.

Belirtileri Nelerdir?

Belirtisiz olgular olabileceği bildirilmekle birlikte, bunların oranı bilinmemektedir. En çok karşılaşılan belirtiler ateş, öksürük ve nefes darlığıdır. Şiddetli olgularda zatürre, ağır solunum yetmezliği, böbrek yetmezliği ve ölüm gelişebilmektedir.

Nasıl Bulaşır?

Hasta bireylerin öksürmeleri aksırmaları ile ortama saçılan damlacıkların solunması ile bulaşır. Hastaların solunum parçacıkları ile kirlenmiş yüzeylere dokunulduktan sonra ellerin yıkanmadan yüz, göz, burun veya ağza götürülmesi ile de virüs alınabilir.

Doküman No:	KL-0003
Yayın Tarihi:	31.05.2018
Değ.No:	0
Değ.Tarihi:	1

Kimler Daha Fazla Risk Altında?

COVID-19 enfeksiyonu ile ilgili şimdiye kadar edinilen bilgiler, bazı insanların daha fazla hastalanma ve ciddi semptomlar geliştirme riski altında olduğunu göstermiştir. Vakaların yüzde 80'i hastalığı hafif geçirmektedir. Vakaların %20'si hastane koşullarında tedavi edilmektedir. Hastalık, genellikle 60 yaş ve üzerindeki kişileri daha fazla etkilemektedir.

Hastalıktan En Çok Etkilenen Kişiler Kimlerdir?

60 yaş üstü olanlar, kalp hastalığı, hipertansiyon, diyabet, kronik solunum yolu hastalığı, kanser gibi ciddi kronik tıbbi rahatsızlıkları olan insanlar ve sağlık çalışanları hastalıktan en çok etkilenen kişilerdir. [1]

Doküman No:	KL-0003
Yayın Tarihi:	31.05.2018
Değ.No:	0
Değ.Tarihi:	-

PROJENİN KONUSU VE ÖNEMİ

Her hastalıkta olduğu gibi koronavirüste de, tanı tedaviden önce gelir. Koronavirüsün semptomlarından bahsetsek de, her hastada aynı semptomlar görülmeyebilir, hatta öyleki bazı hastalar asemptomatik vakadırlar, ve bu hastalarının bir çoğu, hastalığı farketmeden ayakta atlatır. Asemptomatik vakalar, hastalığın farkında olmadıkları için, sağlıklı bireylerle temasa geçerker, ve virüsü bulaştırma olasılıkları yükselir.

Durum böyle iken, koronavirüs için hastalığın tanısı büyük önem arz etmektedir. Akıllı Maske Projesi, mevcut medikal maskelere takılabilecek küçük bir aparat ve bir mobil uygulama aracılığı ile, koronavirüs vakalarını tespit etmeyi amaçlamaktadır.

Öksürük, koronavirüsün belirgin semptomlarından birisidir. Daha önce yapılan çalışmalar göstermektedir ki, astım hastalarının öksürük kayıtları benzersizdir ve hastalığın teşhisinde kullanılabilir. Bu çalışmalar baz alınarak, Akıllı Maske Projesi de Covid-19 hastalarından alınan örnek ses kayıtlarını, makine öğrenmesi yöntemleri ile modelleyerek, hastalığın teşhisi için belirleyici bir araç oluşturmayı amaçlar.

Proje yükü büyük olduğu için, proje iki döneme yayılmıştır. İlk dönem için amaçlanan proje çıktısı, kullanıcıların Covid-19 risk durumlarını raporlamaktır. İkinci dönem için amaçlanan proje çıktısı, kayıt alınan öksürük sesleri içerisinden, Covid-19 pozitif olma olasılığını tespit edebilmektir.

Belirli semptomların sıklığı, hastalıkların teşhisinde büyük rol oynar. Koronavirüs için de öksürük sıklığı, büyük role sahiptir. Proje, maske aparatı aracılığı ile alınan öksürük verilerinin sıklığını, mobil uygulama aracılığı ile günlük olarak doldurulan form verileri ile kullanarak, kullanıcıya Covid-19 risk durumunu raporladığı gibi

Doküman No:	KL-0003
Yayın Tarihi:	31.05.2018
Değ.No:	0
Değ.Tarihi:	_

hem mobil uygulama hem de web sayfası aracılığıyla bırakabileceği bir ses kaydı aracılığı ile, Covid-19 olma olasılığını gösterir.

1.1. KONU İLE İLGİLİ BUGÜNE KADAR YAPILMIŞ ÇALIŞMALAR

Öksürük birçok hastalığın semptomları arasında yer almaktadır. Ancak öksürük sesimiz de diğer her bir ses gibi karakteristiktir. Öksürük sesinin ses dalgaları karakteristikleri kullanılarak, öksürüğün hangi hastalığa ait olduğu belirlenebilir. Nitekim yakın bir dönem içerisinde, bazı çalışmalar göstermiştir ki, astım hastalığı sadece öksürük sesi verisi ile, yüksek doğruluk oranlarında tespit edilebilmektedir. Bu çalışmalar referans alınarak, Covid-19 pandemisinin başlangıcından itibaren, birçok üniversitede ve laboratuvarda, öksürük sesinden Covid-19 tespitine dair çalışmalar başlatılmıştır.

Burada önemli olan, makine öğrenmesi yöntemlerinin kullanılarak, öncelikle diğer seslerden öksürük sesinin ayırt edilmesi, ardından öksürük sesleri içerisinde, Covid-19 pozitif hastalarında görülen öksürüğün tespit edilmesidir.

Akıllı Maske Projesi, öksürük seslerini, diğer seslerden ayırt edebilmektedir. Bu veriyi günlük doldurulan form verileri ile değerlendirerek, Covid-19 risk durumunu raporlayabilmektedir. Mobil uygulama sayesinde risk durumunu izleyebilmektedir. Mobil uygulama veya web sayfası ile anlık ses kaydı göndererek Covid-19 olma olasılığını görüntüler.

Literatür Taraması

Yapılan araştırma sonrası, hem farklı araçlara, uygulamalara ve hastalıklara dair birçok akademik çalışma bulunmuştur, hem de süreç çok yeni olmasına rağmen medikal, biyolojik, psikolojik, demografik, coğrafik birçok yönden koronavirüsü ele alan çalışma görülmüştür. Veriseti eksikliği olsa da ayrı ayrı yapılan bir çok çalışmanın bulunmuş olması, bu projeye fayda sağlayan en önemli konudur.

Doküman No:	KL-0003
Yayın Tarihi:	31.05.2018
Değ.No:	0
Değ.Tarihi:	-

Pazar Araştırması

Yapılan araştırma sonrası, bu projeye en yakın çalışma olarak İsrail merkezli Vocalis Health girişimi örnek gösterilebilir. Firmanın algoritması, bir ses örneğinden 512 özellik çıkarıyor ve olası hastalıkları teşhis edebilmesi için bir spektrum oluşturuyor. Yapay zekayı bireysel verilerle besleyeceği eğitim sürecinde çeşitli dillerde 275.000'den fazla farklı kişinin konuşmalarını içeriyor. Sistem dilden bağımsız çalışabilmekte ve ABD, Şili, Endonezya, Güney Afrika, Romanya ve Lüksemburg'da kamu ve özel sektörde kullanılmakta. Bu şekilde birtakım çalışmalar görülse bile veriseti konusunda ciddi kaynak eksikliği söz konusudur. Çoğu veriseti yalnızca ülkelerin vaka, iyileşme ve ölüm sayılarını tutmaktadır. Bunlar da koronavirüs üzerinde araştırma yapabilmeyi zorlaştırmaktadır.

1.2. PROJENÍN KISIMLARI

Proje temelde 4 kısımdan oluşmaktadır,

- 1. Mevcut medikal maskelere takılabilen, kullanıcıdan ses alan ve mobil cihaza iletebilen, "Akıllı Maske Aparatı"
- 2. Akıllı Maske Aparatından gelen verileri alabilen, kullanıcıya günlük doldurabileceği bir form sunan, bu verileri değerlendirip, kullanıcıya Covid-19 risk durumunu raporlayan, "Akıllı Maske Uygulaması"
- 3. Akıllı Maske Uygulamasından yapılan Çevrimiçi Kontrol ve Asemptomatik Covid Tespit özelliklerinin "Web Uygulaması" olarak sunulması (https://mysmartmask.xyz)
- **4.** Akıllı Maske Uygulaması veya Web Uygulaması üzerinden kullanıcıdan aldığı ses verisiyle "Yapay Zekâ ile Asemptomatik COVID Tespit Aracı"

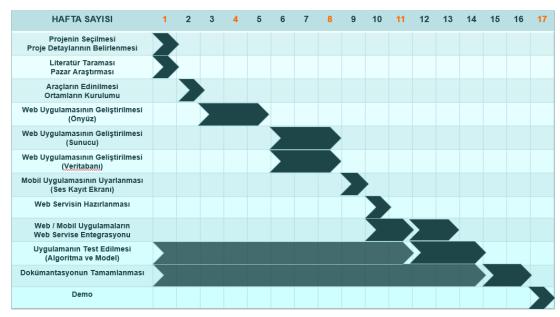
Devam eden kısımlarda projenin ikinci dönem kısımları anlatılacaktır.

Doküman No:	KL-0003
Yayın Tarihi:	31.05.2018
Değ.No:	0
Değ.Tarihi:	-

Proje Çalışma Takvimi

Proje çalışma takvimi, projenin literatür taraması ve pazar araştırması sonrası hazırlanmış ve takvime uyulmuştur.

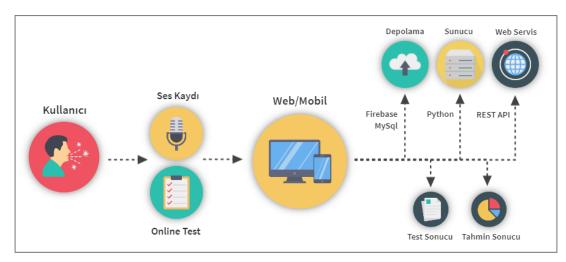
ŞEKİL 1.1 Proje Çalışma Takvimi

Doküman No:	KL-0003
Yayın Tarihi:	31.05.2018
Değ.No:	0
Değ.Tarihi:	_

Proje Şeması

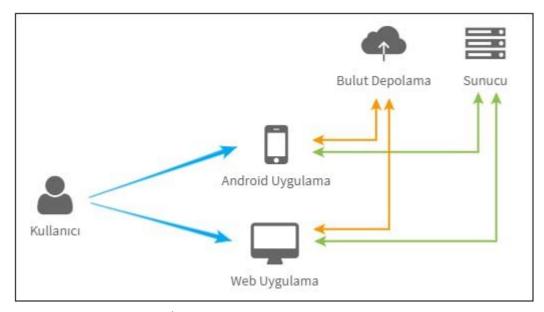
Proje şeması aşağıda gösterilmiştir:

ŞEKİL 1.2 Proje Şeması

Yüksek Seviyeli Sistem Mimarisi

Projenin yüksek seviyeli sistem mimarisi tasarımı aşağıda gösterilmiştir:

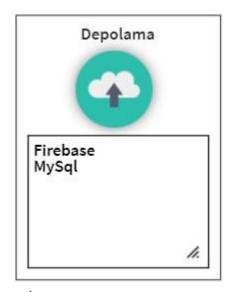
ŞEKİL 1.3 Yüksek Seviyeli Sistem Mimarisi

Doküman No:	KL-0003
Yayın Tarihi:	31.05.2018
Değ.No:	0
Değ.Tarihi:	_

Depolama Sistem Çözüm

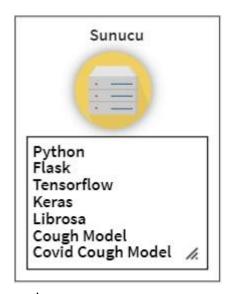
Projenin depolama sistem çözümleri aşağıda gösterilmiştir:

ŞEKİL 1.4 Depolama Sistem Çözümleri

Sunucu Sistem Çözümleri

Projenin sunucu sistem çözümleri aşağıda gösterilmiştir:

ŞEKİL 1.5 Sunucu Sistem Çözümleri

Doküman No:	KL-0003
Yayın Tarihi:	31.05.2018
Değ.No:	0
Değ.Tarihi:	-

Projenin Donanımsal Gereksinimleri

Projenin donanımsal gereksinimleri gösterilmiştir:

TABLO 1.3.1 Donanımsal Gereksinimler

Donanım Adı	Örnek Görsel	Kullanım Amacı
Sunucu Bilgisayar		Web sayfası ve web/mobil arasında iletişimi kurulması için makine öğrenmesi çalıştıracak API'ların barındırılması için kullanılır.
Android Cihaz (Samsung Galaxy A9, LG G3)		Arduino ve sunucudan gelen ve giden sunucuları kullanmak, kullanıcıya bilgi vermek için kullanılır.

Doküman No:	KL-0003
Yayın Tarihi:	31.05.2018
Değ.No:	0
Değ.Tarihi:	_

Projenin Yazılımsal Gereksinimleri

Projenin yazılımsal gereksinimleri gösterilmiştir:

TABLO 1.3.2 Yazılımsal Gereksinimler

Yazılım Adı	Yazılım Türü	Kullanım Amacı
Android Studio	Tümleşik Geliştirme Ortamı	Android cihaza akıllı maske uygulamasını geliştirmek için kullanılmaktadır.
Visual Studio Code	Tümleşik Geliştirme Ortamı	Web sayfası ve makine öğrenmesi geliştirmeleri yapmak için kullanılmaktadır.
XAMPP	Web Sunucusu Yazılımı	API end-pointlerinin çalışması için kullanılmaktadır. Sunucu'da varsayılan port ile ayağa kaldırılır.
MySQL	Veri tabanı Yönetim Sistemi	Öksürük verilerinin veritabanında tutulması için kullanılmaktadır.
Python	Yazılım Dili	Makine öğrenmesi geliştirmeleri yapmak için kullanılmaktadır.
Flask	Mikro web çerçevesi	API end-pointlerini yönetmek (request almak, response göndermek) için kullanılmaktadır.
React JS Kütüphanesi	Kütüphane	Web sayfasının yapılması için kullanılmaktadır.
Firebase	NoSql & Yazılım Geliştirme Aracı	Android uygulamada kullanıcı giriş özelliğinden faydalanılmıştır.
TensorFlow Kütüphanesi	Kütüphane	Wav uzantılı ses dalgalarını melspektogramlara dönüştürerek modelden tahmin oranı almada esnasında kullanılmaktadır.
Postman	API Aracı	API geliştirmelerinde test etmek için kullanılmaktadır.
Covid-19 Model & Dataset (.wav Formatında Öksürük ve Konuşma Sesleri İçerir)	Model & Veriseti	Öksürük ve Covid-19 tespiti esnasında kullanılmaktadır.

Doküman No:	KL-0003
Yayın Tarihi:	31.05.2018
Değ.No:	0
Değ.Tarihi:	-

2. MALZEME VE YÖNTEM

Proje, daha önceki dönem donanım geliştirmeleri tamamlanmış bu dönem için makine öğrenmesi ile gerçekleştirimi kalmıştır. Projenin mobil uygulama kısmı çevrimiçi kontrol özelliği algoritmaya bağlı çalışmakta buna ek olarak ses kaydı alarak tahmin sonucunu göstermek için ekran geliştirmeleri ele alınacak, örnek ekran görüntüleri gösterilecektir. Aynı şekilde mobil uygulamadaki iki özelliği bir alan adı altında web sayfası aracılığıyla sunmak amaçlanmıştır. Bu aşamadan sonra, makine öğrenmesi kısmına geçilecek, araç ve kütüphanelerden, arka planda işleyen algoritmadan, programın kaynak model kullanım aşamalarından bahsedilecektir. Son olarak, bu projenin web servis olarak nasıl sağlanacağı, projenin servisle etkileşiminden bahsedilecektir.

2.1. AKILLI MASKE UYGULAMASI

Akıllı maske uygulamasının kullanım amacı, akıllı maske aparatı ile bağlantı kurup, öksürük sesi algılandığında bu verileri işlemek olsa da aparat olmadan kullanımında da sakınca bulunmamaktadır. Akıllı maske uygulaması, Google şirketi tarafından Android işletim sistemine sahip cihazlar için geliştirilen Google Play platformunda kullanıcılara sunulacak bir uygulamadır.

Uygulama yazılmaya başlanmadan önce, kullanıcı tipleri, kullanıcı rolleri ve kullanıcı senaryoları belirlenmiştir. Ardından çıkarılacak olan ekranlar, kâğıt üzerinde elle çizilerek tasarlanmıştır. Kodlamaya en son geçilmiştir. Android uygulama için Java programlama dili ve geliştirme ortamı olarak Android Stüdyo tercih edilmiştir.

Doküman No:	KL-0003
Yayın Tarihi:	31.05.2018
Değ.No:	0
Değ.Tarihi:	-

Bir önceki kısımda bahsedildiği gibi akıllı maske aparatı, kullanıcıdan öksürük sesi algıladıkça bluetooth üzerinden sinyal gönderir. Akıllı maske uygulaması, öncelikle aparat ile Android cihaz arasında bluetooth eşleşmesini gerçekleştirir, eşleşme gerçekleştikten sonra uygulama, bluetooth üzerinden gelen sinyalleri alır ve her öksürüğün kaydını tutar. Gün içerisinde öksürük sayısının artması, kullanıcının sağlık durumu hakkında bize bilgi vermektedir. Uygulama içerisinde ayrıca, çevrimiçi Covid-19 kontrol testi bulunmaktadır. Gelen öksürük sayısı arttığında, kullanıcıya uygulama ile uyarı verilir, ayrıca kullanıcıdan bu testi doldurması istenir. Akıllı maske aparatına sahip olmayan, ancak akıllı maske uygulamasına sahip olan kullanıcılar da bu testi uygulayabilirler. Test sonucunda, testte verilen bilgilere doğrultusunda kullanıcıya, Covid-19 risk durum raporu verilir. Bu sonuç yapılan araştırmalara dayanmakta olup, sadece bilgi amaçlıdır, kesin sonuçlar değildir, her bireyin, sağlık kuruluşlarında gerekli Covid-19 tahlillerini yaptırması, kesin sonuçlara bu şekilde ulaşması gerekir.

Çevrimiçi kontrol testinin soruları hazırlanırken, T.C. Sağlık Bakanlığı'na ait resmi "Korona Önlem" mobil uygulamasından faydalanılmıştır. Ayrıca risk durum raporu oluşturulurken, Covid-19 hastalarının test sonuçları üzerine yapılan araştırmalardan faydalanılmıştır. Risk durum raporu sonucunda kullanıcıya, "Risk Yok", "Düşük Risk", "Orta Risk", "Yüksek Risk" olmak üzere 4 derece risk durumu raporlanır.

Asemptomatik Tespit ekranı, Android cihazdan kullanıcı ses kaydı almak için mikrofon donanımını kullanması gerekmektedir. Bunun için bize sağlanan Android SDK, kullanıcıdan izin alma zorunluluğunu tutmaktadır. Kullanıcının uygulamanın mikrofonu kullanması için bir kere izin vermesi yetmektedir. Bu yüzden ekran açılışında gerekli kontroller sağlanır, eğer izin verilmemişse kullanıcıdan izin vermesi beklenir. İzin alındıktan sonra ekrandaki mikrofon ikonlu kayıt alma tuşu ile ses kaydı almaya başlanır. Modelin çalışabilmesi için alınabilecek kayıt süresi kontrol edilmektedir.

Doküman No:	KL-0003
Yayın Tarihi:	31.05.2018
Değ.No:	0
Değ.Tarihi:	1

Ses kaydı "Gönder" tuşu aracılığıyla sunucuya bir POST işlemi gönderir. Çalışan makine öğrenmesinden çıkan sonuç beklenir. API'dan gelen değerler sonuç ekranı açılarak kullanıcıya bilgilendirilir.

Kullanıcının kimlik verileri, günlük olarak Google şirketinin bulut depolaması Firebase'de tutulur. Kullanıcı dilerse tüm verilerini silebilir, bu durumda kullanıcının hesabı aktif kalır, ancak tüm verileri silinir. Ayrıca kullanıcı dilerse hesabını silebilir, bu durumda kullanıcının tüm verileri ve hesabı silinecektir. Hesabını silen, ancak tekrar giriş yapmak isteyen kullanıcıların, tekrar sisteme kaydolmaları gerekmektedir. Günlük olarak depolanan kullanıcı verileri, kullanıcının aparatı gün içerisindeki kullanım süresi, kullanıcının öksürük sayısı ve kullanıcının eğer doldurduysa çevrimiçi kontrol testi form bilgileridir.

Doküman No:	KL-0003
Yayın Tarihi:	31.05.2018
Değ.No:	0
Değ.Tarihi:	-

Kullanıcı Rolleri

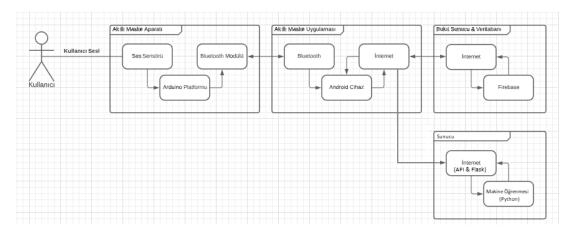
Uygulamadaki kullanıcı tipleri ve kullanıcı roller aşağıda gösterilmiştir:

Hesap İşlemleri	Profil İşlemleri	Veri İşlemleri
Kayıt Ol	Profil Oluştur	Öksürük Sayısı Görüntüle
Giriş Yap	Profil Görüntüle	Günlük Kullanım Süresi Görüntüle
Çıkış Yap	Profil Düzenle	Çevrimiçi Kontrol
Hesabı Sil		Asemptomatik Tespit
		Veri İşlemleri

ŞEKİL 2.1.1 Kullanıcı Rolleri

Kullanıcı Senaryosu

Uygulama kullanımını gösteren kullanıcı senaryoları aşağıda gösterilmiştir:

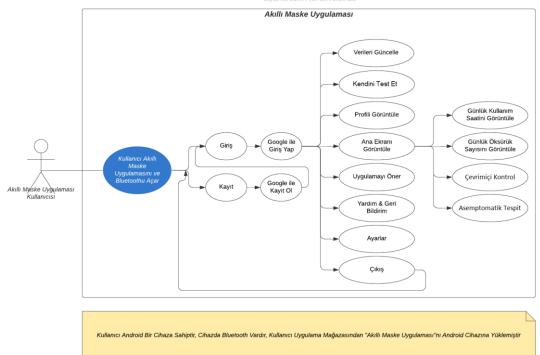

ŞEKİL 2.2.2 Kullanıcı Senaryosu Birleşik Modelleme

Doküman No:	KL-0003
Yayın Tarihi:	31.05.2018
Değ.No:	0
Değ.Tarihi:	_

Akıllı Maske Uygulaması Kullanıcı Senaryosu Seyda Nur DEMIR 127 Ekim 2020, Salı

ŞEKİL 2.2.3 Kullanıcı Senaryosu

Doküman No:	KL-0003
Yayın Tarihi:	31.05.2018
Değ.No:	0
Değ.Tarihi:	-

Uygulama Kurulum İşlemleri

Kullanıcı, ilk olarak akıllı maske uygulamasını, Google Play uygulama mağazasından, mevcut Android cihazına indirir ve yükler. (Proje sunumu ve demosu esnasında, uygulama paketi, cihaza, mağaza üzerinden değil, bilgisayar üzerinden yüklenecektir. Uygulama mağazaya gönderilmiştir, uygulama mağaza tarafından yayına alındığında, mağaza üzerinden indirilip yüklenmeye ve kullanıma hazır hale gelecektir.) Ardından uygulamayı açar. Uygulama kullanıcının kullanımı için artık hazırdır.

Kullanıcı İşlemleri

Uygulamayı doğru şekilde kuran kullanıcı, uygulamayı açar. Kullanıcının, sisteme kaydolması gerekmektedir. Kullanıcı e-posta adresi ve kendi belirleyeceği bir şifre ile kaydolabileceği gibi, Gmail doğrulama ile de sisteme kaydını gerçekleştirebilir. Kaydı gerçekleşen kullanıcı, hesabını silmediği sürece, uygulamada işlem gerçekleştirebilir.

Uygulama tek tip kullanıcı rolüne sahiptir, uygulamayı edinen her kullanıcı, uygulamadan aynı şekilde yararlanabilecektir. Kullanıcı uygulamada profil oluşturabilir, profil düzenleyebilir, geçmiş verilerini silebilir, şifre değiştirebilir, uygulamaya giriş yapabilir, uygulamadan çıkış yapabilir, veya hesabını silebilir.

Akıllı Maske Aparatı Bağlantı İşlemleri

Uygulamayı doğru şekilde kuran ve sisteme kayıt olan kullanıcı, kullanıcı giriş bilgileri ile uygulamada oturum açar. Ardından uygulama, eğer cihazın bluetooth bağlantısı aktif değilse, öncelikle kullanıcıdan aktifleştirmesini ister, eğer aktifse, etraftaki uygun bluetooth aygıtlarını gösterir. Diğer bir yandan, akıllı maske aparatı da doğru bir şekilde çalışıyorsa, bluetooth aygıtı, mobil cihaz tarafından görülecektir. Kullanıcı, uygulama içerisinde listelenen bluetooth aygıtlarından, akıllı maske aparatına ait olanı seçmeli ve cihazı eşleştirmelidir.

Doküman No:	KL-0003
Yayın Tarihi:	31.05.2018
Değ.No:	0
Değ.Tarihi:	-

Uygulama cihaz bağlandı diyorsa, eşleşme doğru bir şekilde gerçekleşmiş demektir. Eğer eşleşme gerçekleşmediyse, cihaz bağlantısı görünmeyecektir.

Çevrimiçi Kontrol İşlemleri

Uygulamayı doğru şekilde kuran ve sistemde oturum açmış olan kullanıcı, uygulama içerisinde bulunan bu testi çözebilir ve test sonucunu öğrenebilir. Bu test, bir çevrimiçi Covid-19 kontrol işlevi görmektedir. Kullanıcı sol açılır kapanır menü üzerinden, Çevrimiçi Kontrol testine ulaşabilir. Test, kişisel bazı verileri kullanmaktadır ve uygulamaya sahip her kullanıcı, bunu kabul etmiş sayılır. Kullanıcı, kullanıcı sözleşmesine ve gizlilik politikasına uygulama içerisinden ulaşabilir, bunların uygulama içerisindeki konumları, bir sonraki kısımda anlatılmıştır. Test formunu dolduran kullanıcı, formu gönderdiğinde, formu doldurduğu bilgilere göre Covid-19 risk durumunun raporunu alır. Bu rapor, kullanıcı için tamamen bilgi amaçlıdır, asla kesin bilgi içermemektedir. Kullanıcılar, Covid-19 pozitif veya negatif durumunu, sağlık kuruluşlarında gerekli testleri yaptırarak öğrenmeli ve net sonuçlara ulaşmalıdırlar.

Asemptomatik Tespit İşlemleri

Asemptomatik Tespit ekranını kullanmak için kullanıcı, mikrofon kullanım yetkisi vermesi gerekmektedir. İzin alındıktan sonra ekrandaki mikrofon ikonlu kayıt alma tuşu ile ses kaydı almaya başlar. Modelin çalışabilmesi için gereken kayıt aralığı en az 0,5 s, en fazla 30 s olmalıdır. Bizim modelimiz için önerilen süre 3 s'den fazla olmamasıdır. Ses kaydı alındıktan sonra dinlenip, kayıt alma işlemi tekrarlanabilir. Daha sonra ise "Gönder" tuşu aracılığıyla tahmin sonucuna ulaşılabilir.

Doküman No:	KL-0003
Yayın Tarihi:	31.05.2018
Değ.No:	0
Değ.Tarihi:	-

Diğer Uygulama İşlemleri

Uygulama içerisinde, çoğu uygulamada bulunan bazı özellikler de mevcuttur. Kullanıcı uygulama içerisinde, kullanıcı sözleşmesine ulaşabilir, gizlilik politikasına ulaşabilir, uygulamayı değerlendirebilir, uygulama ile ilgili görüşlerini bildirebilir, uygulama ile ilgili bildiride bulunabilir, uygulamayı çevresiyle istediği platformda paylaşabilir, uygulama hakkında bilgi edinebilir, uygulama ayarlarını düzenleyebilir.

2.2. WEB UYGULAMASI

Akıllı Maske Uygulamasının temel özellikleri aynı şekilde web uygulamasına da kazandırılmıştır. Bu sebeple Android uygulama için geçerli olan işlem ve senaryolar birebir benzerlik göstermektedir.

Çevrimiçi Kontrol İşlemleri

Kullanıcılar web uygulaması üzerinden ilgili sayfayı bulup veya direk <u>bağlantı</u> ile testi çözer ve sonucunu öğrenir. Bu rapor, kullanıcı için tamamen bilgi amaçlıdır, asla kesin bilgi içermemektedir. Kullanıcılar, Covid-19 pozitif veya negatif durumunu, sağlık kuruluşlarında gerekli testleri yaptırarak öğrenmeli ve net sonuçlara ulaşmalıdırlar.

Asemptomatik Tespit İşlemleri

Kullanıcılar Asemptomatik Tespit işlemini yapabilmek için ilgili sayfayı bulup veya direk <u>bağlantı</u> ile erişim sağladıktan sonra tarayıcı üzerinden mikrofon kullanımına izin vermesi gerekmektedir. İzin alındıktan sonra ekrandaki mikrofon ikonlu kayıt alma tuşu ile ses kaydı almaya başlar. Modelin çalışabilmesi için gereken kayıt aralığı en az 0,5 s, en fazla 30 s olmalıdır. Ses kaydı alındıktan sonra dinlenip, kayıt alma işlemi tekrarlanabilir. Daha sonra ise "Gönder" tuşu aracılığıyla tahmin sonucuna ulaşılabilir.

Doküman No:	KL-0003
Yayın Tarihi:	31.05.2018
Değ.No:	0
Değ.Tarihi:	_

2.3. YAPAY ZEKÂ İLE ASEMPTOMATİK COVID TESPİT ARACI

Tüm projenin, büyük çoğunlukta teknik içeren yazılım kısmı bu kısımdır. Bu kısım, arka planda çalışır ve kullanıcının buradan haberi olmaz. Gelen ses sinyallerini, makine öğrenmesi ile, "öksürük" veya "öksürük değil" şeklinde tespit eder. Öksürük tespit edilirse pozitif ve negatif vakalara göre ses dosyalarının spektrumu çıkarılarak öğretilmiş model ile, kullanıcıdan alınan ses kayıtlarının kıyaslama yaparak tahmin gerçekleştirimi yapılır.

Yazılım kısmı Python programlama dilinde gerçekleştirilmiştir, yazılım geliştirme ortamı olarak Visual Studio Code tercih edilmiştir. Makine öğrenmesinde, öncelikle öksürük seslerinden ve konuşma seslerinden oluşan, model eğitimi ve testinde kullanılmak üzere bölünmüş bir veriseti kullanıldı. Makine öğrenmesi yöntemleri ile model eğitildi ve tahminler için kullanıma hazır hale getirildi. Amaca yönelik bir Python programı yazıldı. Yazılan bu program, öksürük tespit aracı olarak bahsedilmektedir. Tahmin aşamasında, herhangi bir ses dosyası, programa verilir, program model tahminini gerçekleştirir ve "öksürük" veya "öksürük değil" şeklinde bir çıktı verir. Öksürük tespit edilemezse kullanıcı bilgilendirilir. Tekrar kayıt göndermesi istenilir. Bu aşama tekrarlandıktan sonra öksürük tespit edilirse süreç devam ettiği için bu aşamada herhangi bir bilgilendirilme yapılmaz. Modelin tahmin etmesi için gerekli kod blokları çalıştırılır ve sonuç elde edilir. Sonuç kullanıcı tarafına döndürüldüğü gibi backend için konsola da çıktı olarak yazdırılır. Gelen ses kaydı ve tahmin değeri MySQL'deki tabloya daha sonra işlenmesi için kaydedilir. Projenin kodlarına Github hesabı üzerinden ulaşılabilir.

Doküman No:	KL-0003
Yayın Tarihi:	31.05.2018
Değ.No:	0
Değ.Tarihi:	-

3. BULGULAR

Proje 3 kısımda ele alındığı için, her kısmın gerçeklemesi ve elde edilenler de ayrı kısımlarda gösterilecektir. İlk olarak Akıllı Maske Aparatı'nın devresinin gerçeklemesi ve çalışma şekli daha önceki dönem yapılmıştı. Bu dönem Akıllı Maske Uygulaması ve Web Uygulamasının örnek ekran görüntüleri üzerinden, kullanım detayları anlatılacak. Son olarak, makine öğrenmesi ile Yapay Zekâ ile Asemptomatik COVID Tespit Aracı yazılımının çalışması ve çıktıları gösterilecektir.

3.1. AKILLI MASKE UYGULAMASI

Tasarlanan uygulama kodlanmış ve tamamlanmıştır. Uygulama, aparattan gelen uyarıları bluetooth aracılığı ile alır, öksürük sayısını sayaç şeklinde tutar. Ayrıca, aparatın günlük kullanım süresini tutar. Yine uygulama ana ekranında, eğer kullanıcı gün içerisinde çevrimiçi kontrol testi formunu doldurmadıysa, doldurmasına yönelik uyarı verilir, eğer doldurduysa günlük risk durum raporunun sonucu yazılır.

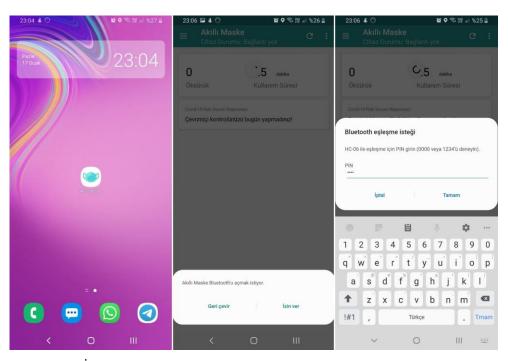

Doküman No:	KL-0003
Yayın Tarihi:	31.05.2018
Değ.No:	0
Değ.Tarihi:	_

Akıllı Maske Uygulamasının Ekranları

Uygulamanın ekran görüntüleri aşağıda gösterilmiştir:

Akıllı Maske Aparatı ile Bluetooth Cihaz Eşleştirilmesi

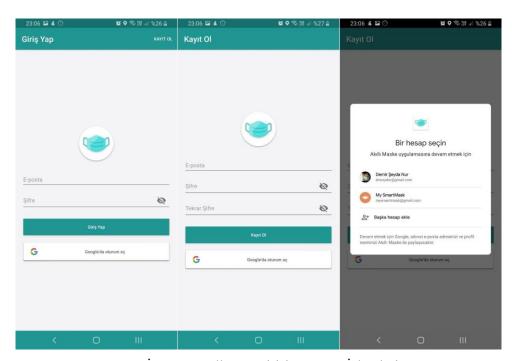

ŞEKİL 3.1.1 Akıllı Maske Aparatı ile Bluetooth Cihaz Eşleştirmesi

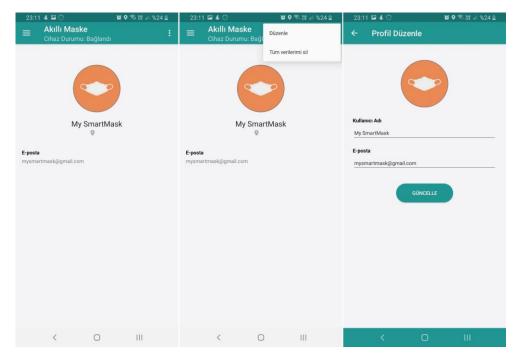
Doküman No:	KL-0003
Yayın Tarihi:	31.05.2018
Değ.No:	0
Deŏ Tarihi:	_

Kullanıcı Giriş ve Kayıt İşlemleri

ŞEKİL 3.1.2 Kullanıcı Girişi ve Kayıt İşlemleri

Kullanıcı Profili ve Profil Düzenleme İşlemleri

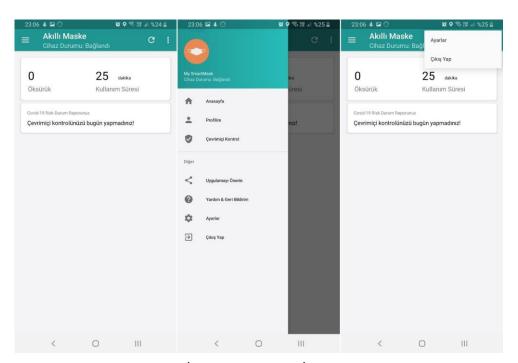

ŞEKİL 3.1.3 Kullanıcı Profili ve Profil Düzenleme

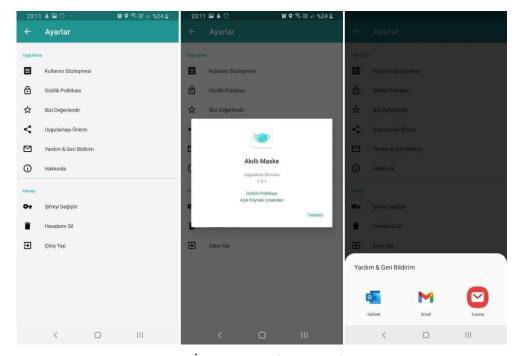
Doküman No:	KL-0003
Yayın Tarihi:	31.05.2018
Değ.No:	0
Değ.Tarihi:	_

Uygulama İç Düzeni

ŞEKİL 3.1.4 Uygulama İç Düzeni

Uygulama Ayarları

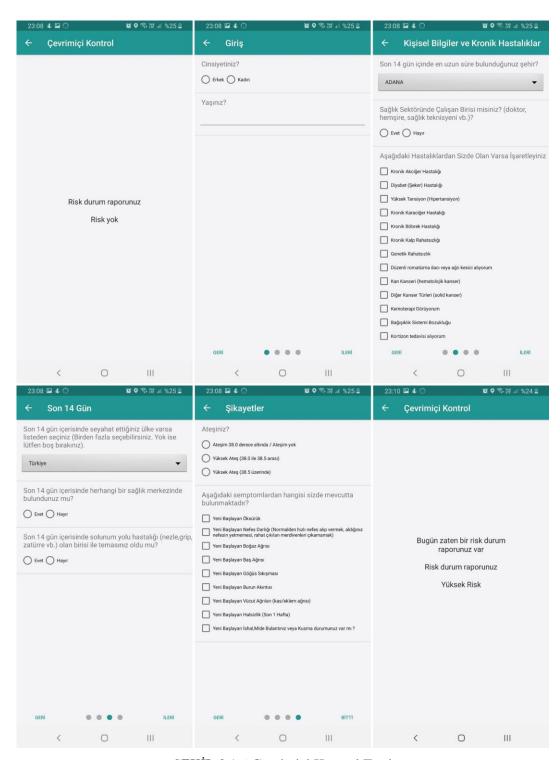

ŞEKİL 3.1.5 Uygulama Ayarları

Doküman No:	KL-0003
Yayın Tarihi:	31.05.2018
Değ.No:	0
Değ.Tarihi:	-

Çevrimiçi Kontrol Testi

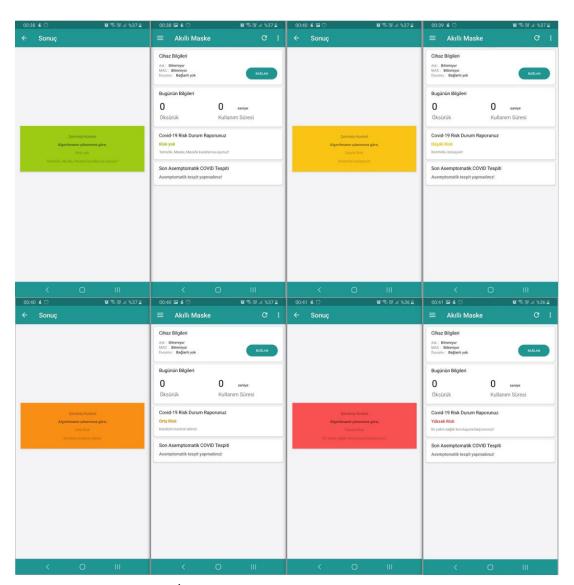

ŞEKİL 3.1.6 Çevrimiçi Kontrol Testi

Doküman No:	KL-0003
Yayın Tarihi:	31.05.2018
Değ.No:	0
Değ.Tarihi:	-

Çevrimiçi Kontrol Test Sonuçları

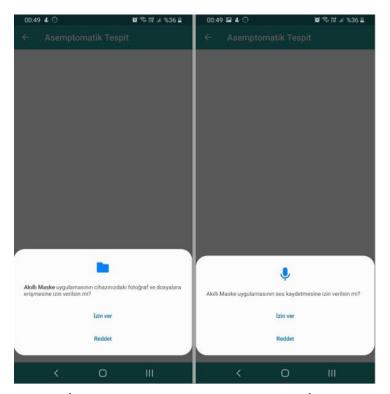

ŞEKİL 3.1.7 Çevrimiçi Kontrol Test Sonuçları

Doküman No:	KL-0003
Yayın Tarihi:	31.05.2018
Değ.No:	0
Değ.Tarihi:	-

Asemptomatik Tespit Kullanıcı İzinleri

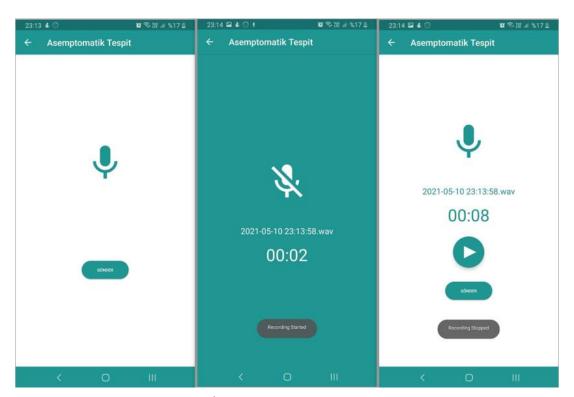

ŞEKİL 3.1.8 Asemptomatik Tespit Kullanıcı İzinleri

Doküman No:	KL-0003
Yayın Tarihi:	31.05.2018
	0
Değ.No:	U

Asemptomatik Tespit

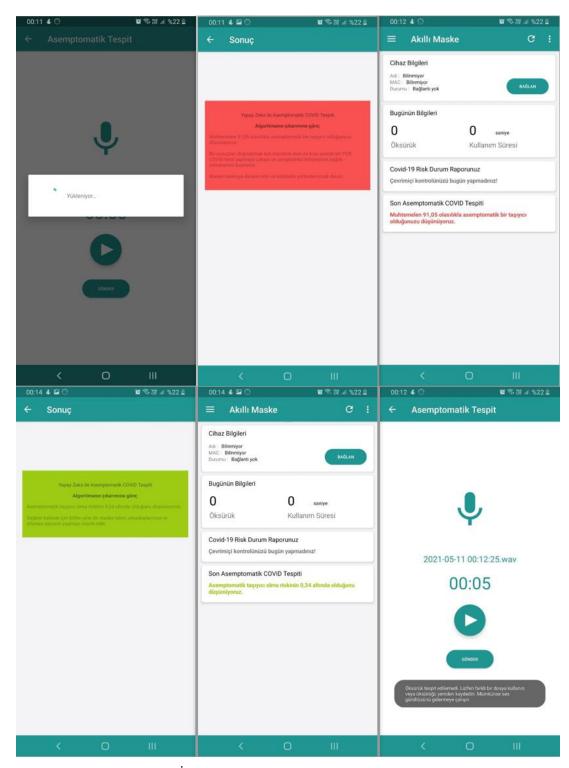

ŞEKİL 3.1.9 Asemptomatik Tespit

Doküman No:	KL-0003
Yayın Tarihi:	31.05.2018
Değ.No:	0
Değ.Tarihi:	-

Asemptomatik Tespit Sonuçları

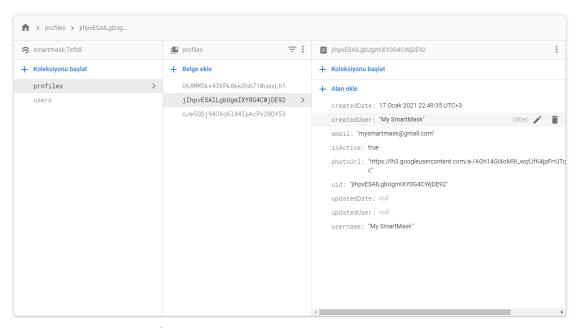
ŞEKİL 3.1.10 Asemptomatik Tespit Sonuçları

FR-0260 Yayın Tarihi: 09.11.2017 Değ.No:0 Değ.Tarihi:-

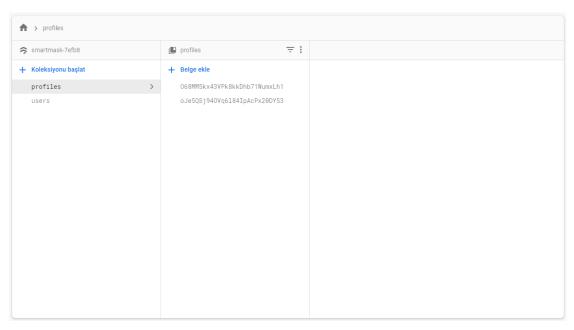
Doküman No:	KL-0003
Yayın Tarihi:	31.05.2018
Değ.No:	0
Değ.Tarihi:	-

Uygulama Bulut Depolama Firebase Kayıtları

ŞEKİL 3.1.11 Uygulama Bulut Depolama Kayıtları

Tüm Verilerin ve Hesabın Silinmesi

ŞEKİL 3.1.12 Tüm Verilerin ve Hesabın Silinmesi

Doküman No:	KL-0003
Yayın Tarihi:	31.05.2018
Değ.No:	0
Değ.Tarihi:	-

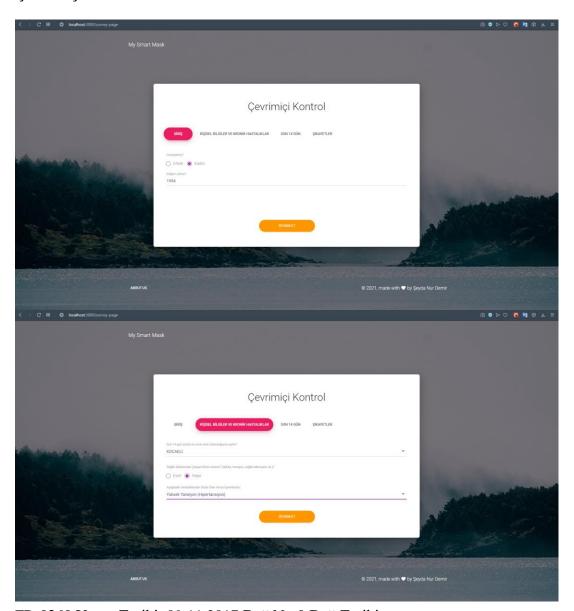
3.2. WEB UYGULAMASI

Tasarlanan uygulama kodlanmış ve tamamlanmıştır. Uygulama, Çevrimiçi Kontrol ve Asemptomatik Covid testi sunmaktadır.

Web Uygulamasının Ekranları

Uygulamanın ekran görüntüleri aşağıda gösterilmiştir:

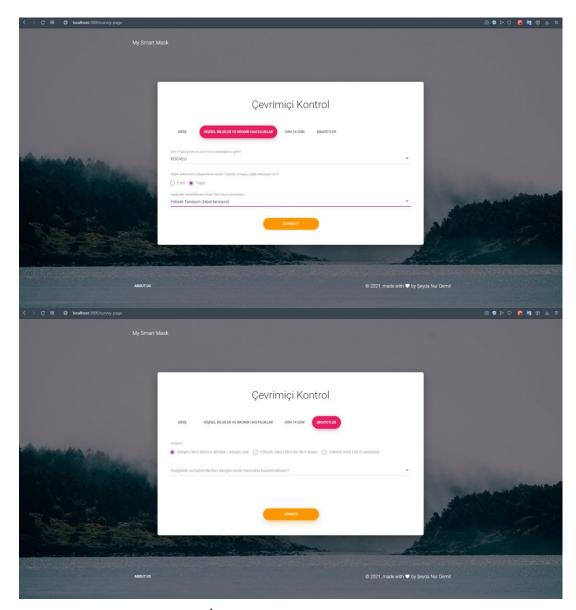
Çevrimiçi Kontrol Testi

FR-0260 Yayın Tarihi: 09.11.2017 Değ.No:0 Değ.Tarihi:-

Doküman No:	KL-0003
Yayın Tarihi:	31.05.2018
Değ.No:	0
Değ.Tarihi:	-

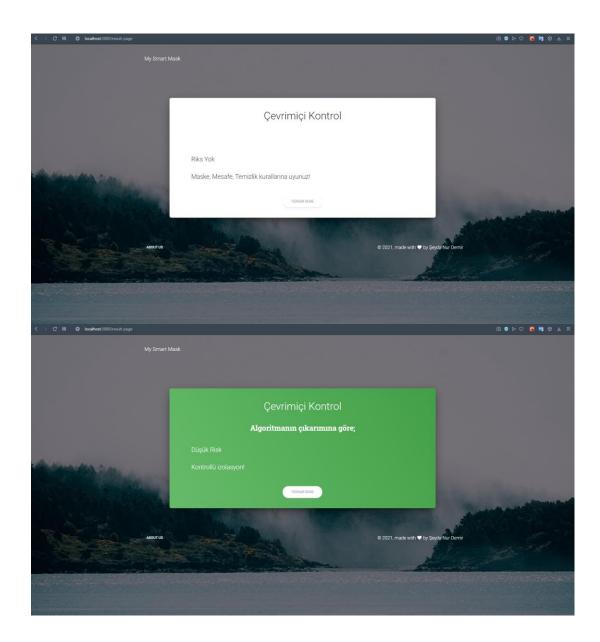

ŞEKİL 3.2.1 Çevrimiçi Kontrol Testi

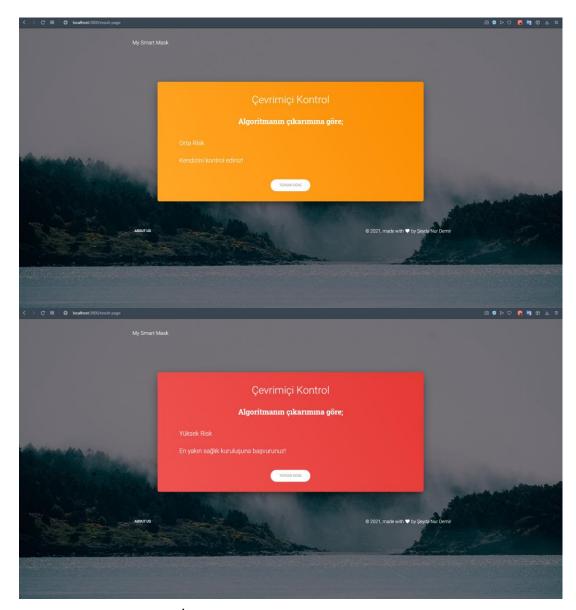
Doküman No:	KL-0003
Yayın Tarihi:	31.05.2018
Değ.No:	0
Değ.Tarihi:	_

Çevrimiçi Kontrol Test Sonuçları

Doküman No:	KL-0003
Yayın Tarihi:	31.05.2018
Değ.No:	0
Değ.Tarihi:	_

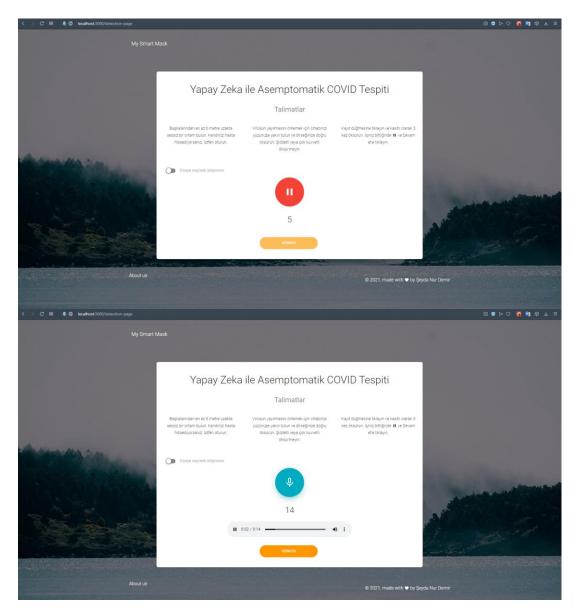

ŞEKİL 3.2.2 Çevrimiçi Kontrol Test Sonuçları

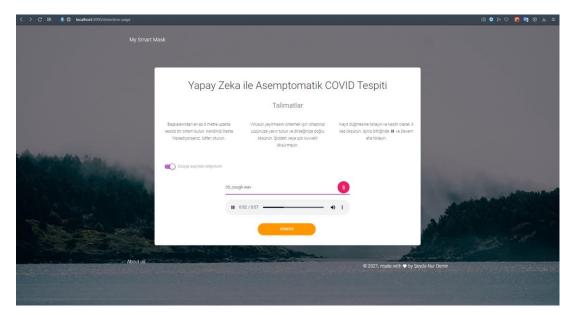
Doküman No:	KL-0003
Yayın Tarihi:	31.05.2018
Değ.No:	0
Değ.Tarihi:	-

Asemptomatik Tespit

Doküman No:	KL-0003
Yayın Tarihi:	31.05.2018
Değ.No:	0
Değ.Tarihi:	_

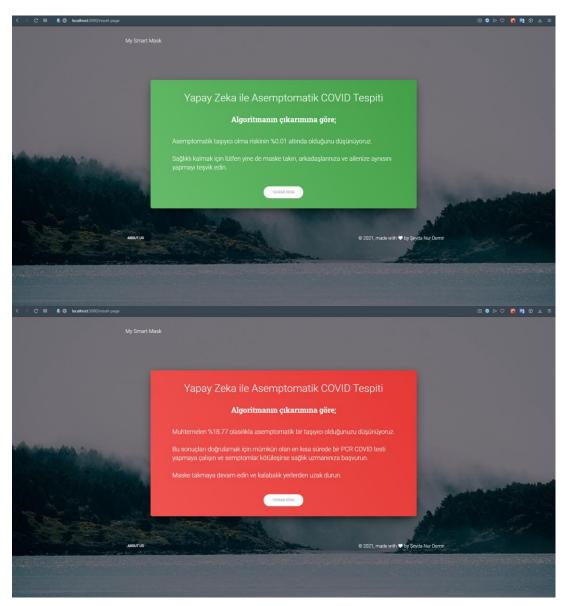

ŞEKİL 3.2.3 Asemptomatik Tespit

Doküman No:	KL-0003
Yayın Tarihi:	31.05.2018
Değ.No:	0
Değ.Tarihi:	-

Asemptomatik Tespit Sonuçları

ŞEKİL 3.2.4 Asemptomatik Tespit Sonuçları

Doküman No:	KL-0003
Yayın Tarihi:	31.05.2018
Değ.No:	0
Değ.Tarihi:	-

3.3. YAPAY ZEKÂ İLE ASEMPTOMATİK COVID TESPİT ARACI

Yapay Zekâ ile Asemptomatik COVID Tespitinin ilk adımı öksürüğü tespit etmektir. Dolayısıyla önceki kısımlarda da belirtildiği, verilen ses dosyasını melspektrograma çevirir. Çevirilen görsel, verilen dosya yoluna kaydedilir. Ardından bu görseli alıp, model tahmini gerçekleştirilir. Tahmin sonucu, terminal ekranına yazılır. Model oluşturma aşamaları önceki kısımda belirtilmiştir, bu kısımda daha çok yazılımın kullanımı, örnek verilerle örnek testin gerçekleştirilmesi ve çıktılara değinilmiştir.

ŞEKİL 3.3.1 Mel-spektrograma Dönüştürülen Ses Sinyallerinin Görüntüsü

Doküman No:	KL-0003
Yayın Tarihi:	31.05.2018
Değ.No:	0
Değ.Tarihi:	-

Ses dosyasından Mel-frequency & Mel-spectogram Değerlerini Elde Etme

Mel-frequency & Mel-spectogram değerlerini elde etme işlemi gösterilmiştir:

```
main.py M 🗴
main.py > 🕥 upload
      def preprocessing(waveform_file):
              Takes in a wave file and returns the mel frequency and the mel spectogram """
          audio, sr = librosa.load(waveform_file)
          waveform_file.stream.seek(0)
          audio_len = librosa.get_duration(audio)
          if audio_len > 30: ..
          if audio_len < 0.5:
          sr1, audio1 = wavfile.read(waveform_file)
          prob_cough = validate_cough(audio1, sr1)
          if prob_cough < 0.5:
          mfccs = librosa.feature.mfcc(y = audio, sr = sr, n_mfcc = 39)
          mfccs_scaled = np.mean(mfccs.T, axis = 0)
          mfccs_1 = np.expand_dims(mfccs_scaled, axis = 0)
          pylab.axes([0., 0., 1., 1.], frameon = False, xticks = [], yticks = [])
          melspect = librosa.feature.melspectrogram(y = audio, sr = sr)
          s_db = librosa.power_to_db(melspect, ref = np.max)
          librosa.display.specshow(5_db)
savepath = os.path.join("data/", "test_file" + ".png")
          pylab.savefig(savepath, bbox_inches = None, pad_inches = 0)
          pylab.close()
          img = cv2.imread(savepath)
          img_resize = cv2.resize(img, (64, 64), interpolation = cv2.INTER_CUBIC)
          img_rescale = img_resize / 255.
          image_1 = np.expand_dims(img_rescale, axis = 0)
          print("This is the image shape after re-sampling .....{})".format(image\_1.shape))\\
          final = [mfccs_1, image_1]
return final
```

ŞEKİL 3.3.2 Mel-frequency & Mel-spectogram Değerlerini Elde Etme

Doküman No:	KL-0003
Yayın Tarihi:	31.05.2018
Değ.No:	0
Değ.Tarihi:	-

Mel-spektrogram Görüntüsü ile Covid-19 Tahmini

Mel-spektrogram görüntüsü ile Covid-19 tahmini aşağıda gösterilmiştir:

ŞEKİL 3.3.3 Mel-spektrogram Görüntüsü ile Covid-19 Tahmini

Doküman No:	KL-0003
Yayın Tarihi:	31.05.2018
Değ.No:	0
Değ.Tarihi:	-

Makine Öğrenmesi Tahmin Gerçekleştirimi

Makine öğrenmesi tahmin gerçekleştirimi aşağıda gösterilmiştir:

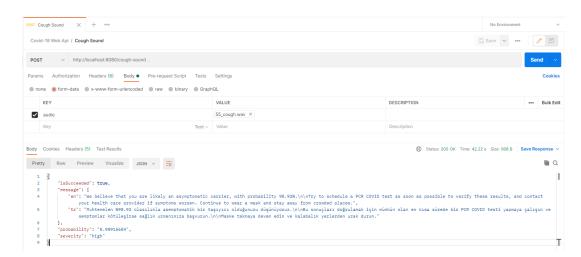
```
Mindows Powershell
Copyright (C) Ricrosoft Corporation, All rights reserved.

Try the new cross-platform Powershell https://dow.major.com/
PC C Nover-North New Powershell https://dow.major.com/
PC C Nover-North New Powershell https://dow.major.com/
PC C Nover-North New Powershell https://dow.major.com/
PC C Nover-North New Powershell https://dow.major.com/
PC C Nover-North New Powershell https://dow.major.com/
PC C Nover-North New Powershell https://dow.major.com/
PC C Nover-North New Powershell https://dow.major.com/
PC C Nover-North New Powershell https://dow.major.com/
PC C Nover-North New Powershell https://dow.major.com/
PC C Nover-North New Powershell https://dow.major.com/
PC C Nover-North New Powershell https://dow.major.com/
PC C Nover-North New Powershell https://dow.major.com/
PC Nover-North New Powershell https://dow.major.com/
PC Nover-North New Powershell https://dow.major.com/
PC Nover-North New Powershell https://dow.major.com/
PC Nover-North New Powershell https://dow.major.com/
PC Nover-North New Powershell https://dow.major.com/
PC Nover-North New Powershell https://dow.major.com/
PC Nover-North New Powershell https://dow.major.com/
PC Nover-North New Powershell https://dow.major.com/
PC Nover-North New Powershell https://dow.major.com/
PC Nover-North New Powershell https://dow.major.com/
PC Nover-North New Powershell https://dow.major.com/
PC Nover-North New Powershell https://dow.major.com/
PC Nover-North New Powershell https://dow.major.com/
PC Nover-North New Powershell https://dow.major.com/
PC Nover-North New Powershell https://dow.major.com/
PC Nover-North New Powershell https://dow.major.com/
PC Nover-North New Powershell https://dow.major.com/
PC Nover-North New Powershell https://dow.major.com/
PC Nover-North New Powershell https://dow.major.com/
PC Nover-North New Powershell https://dow.major.com/
PC Nover-North New Powershell https://dow.major.com/
PC Nover-North New Powershell https://dow.major.com/
PC Nover-North New Powershell https://dow.major.com/
PC Nover-North New Powershel
```

ŞEKİL 3.3.4 Makine Öğrenmesi Tahmin Gerçekleştirimi

Postman Web API Testi

Postman API toolundan gönderilen request ve alınan response değerleri aşağıda gösterilmiştir:

ŞEKİL 3.3.5 Postman Web API Testi

Doküman No:	KL-0003
Yayın Tarihi:	31.05.2018
Değ.No:	0
Değ.Tarihi:	-

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Covid-19, Çin'de ortaya çıkan ve kısa sürede on binlerce kişiye bulaşan yeni tip koronavirüstür. Her geçen gün koronavirüs vaka sayısı artmaktadır ve birçok kişinin ölümüne neden olmaktadır. Koronavirüs bulaşıcı olduğu için, dünya çapında tüm insanlar, kişisel önlemler almaktadır. Bu kapsamda özellikle alınması gereken temel 3 önlem, "Maske – Mesafe – Temizlik" tir. Dolayısıyla bu süreçte, bireyler sosyal ortamlara girerken, hatta ev yaşamlarında bile, koronavirüse yakalanma riskini azaltmak adına maske takmaktadırlar.

Bu projede, takılan bu maskeyi akıllı hale getirerek ve yapılan bazı çalışmaları referans alarak, hastalığa yakalanmış olma durumu belirlenip, mobil uygulama aracılığı ve web sayfası aracılığı ile kullanıcılara bilgi vermesi amaçlanmıştır.

Başarı Kriterleri ve Çalışma Sonucu Ulaşılan Hedefler

Mevcut maskeleri akıllı hale getirmeyi amaçlayan aparat gerçekleştirilmiştir, bu aparat kullanıcıdan gelen sesleri alır ve Bluetooth üzerinden mobil cihaza iletir. İlk kısım için istenen amaca bu şekilde ulaşılmıştır.

Android işletim sistemine sahip mobil cihaza gelen verileri alması ve uyarı vermesi amaçlanan mobil uygulama, gerçekleştirilmiştir. Aparat üzerinden gelen sesleri alır ve öksürük sesi algıladığında öksürük sayacını arttırır. Ayrıca maskenin günlük kullanım süresini tutar, böylece değerlendirmenin daha doğru yapılabilmesi sağlanır.

Ayrıca mobil uygulama üzerinde yapılan çevrimiçi kontrol testi, kullanıcının Covid-19 risk durumunu belirlemede rol oynar. Form sonucu, günlük öksürük sayısı ile değerlendirilerek, kullanıcıya bilgi amaçlı olmak kaydıyla Covid-19 risk durumu raporlanır.

FR-0260 Yayın Tarihi: 09.11.2017 Değ.No:0 Değ.Tarihi:-

Doküman No:	KL-0003
Yayın Tarihi:	31.05.2018
Değ.No:	0
Değ.Tarihi:	-

Gelen ses sinyallerinin işlenerek, öksürük sesi olup olmadığını tespit etmesi amaçlanan, makine öğrenmesi yazılımı gerçekleştirilmiştir. Öksürük tespit aracı olarak adlandırılan bu yazılım sayesinde, gelen sesin öksürük olup olmadığı tespit edilebilmektedir.

Mobil ve web uygulama aracılığıyla mikrofondan alınan ses kayıtları, pozitif ve negatif vakalara göre ses dosyalarının spektrumu çıkarılarak öğretilmiş model ile tahmin gerçekleştirimi sağlanmıştır. Kullanıcıya bu doğrultuda test sonuçları bilgi olarak verilmektedir.

Doküman No:	KL-0003
Yayın Tarihi:	31.05.2018
Değ.No:	0
Değ.Tarihi:	-

KAYNAKLAR

- [1] T.C. Sağlık Bakanlığı, COVID 19 Nedir? [online], Türkiye, https://covid19.saglik.gov.tr/TR-66300/covid-19-nedir-.html [Ziyaret Tarihi: 17 Ocak 2021].
- [2] Hognestad, Ruth, Telephone CPR Instructions in Cardiac Arrest, Thesis (Master), University of Stavanger, 2019.
- [3] MUDA, Lindasalwa, BEGAM, Mumtaj, ELAMVAZUTHI, I., Voice Recognition Algorithms using Mel Frequency Cepstral Coefficient (MFCC) and Dynamic Time Warping (DTW) Techniques, JOURNAL OF COMPUTING, VOLUME 2, ISSUE 3, MARCH 2010, ISSN 2151-9617.
- [4] GARTZMAN, Dalya, Getting to Know the Mel Spectrogram [online], https://towardsdatascience.com/getting-to-know-the-mel-spectrogram-
- 31bca3e2d9d0, [Ziyaret Tarihi: 17 Ocak 2021].
- [5] Zaidi Razak, Noor Jamilah Ibrahim, emran mohd tamil,mohd Yamani Idna Idris, Mohd yaakob Yusoff, Quranic verse recition feature extraction using mel frequency ceostral coefficient (MFCC), Universiti Malaya.
- [6] ALGHAMDI, Waleed Mohammed A., http://www.cse.unsw.edu.au/~waleed/phd/html/node38.html, [Ziyaret Tarihi: 3 Mart 2010].
- [7] Liu, Li., J. He and Palm G., "Signal Modeling for Speaker Identification". Proc. Int. Conference on Acoustics, Speech, and Signal Processing (ICASSP-96), Vol. 2, 1996, pp. 665-668.
- [8] ESKİDERE, Ömer, ERTAŞ, Figen, MEL FREKANSI KEPSTRUM KATSAYILARINDAKİ DEĞİŞİMLERİN KONUŞMACI TANIMAYA ETKİSİ, Uludağ Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Dergisi, Cilt 14, Sayı 2, 2009.
- [9] O'Shaughnessy, D., "Speech Communication Human and Machine". Addison Wesley, New York, 1987.
- [10] Yakın Doğu Üniversitesi Ders Notları, SPEECH FEATURE EXTRACTION AND VECTOR QUANTIZATION [online], Türkiye, http://docs.neu.edu.tr/library/4955950085/CHAPTER%20FIVE.pdf [Ziyaret Tarihi: 20 Ocak 2021].

Doküman No:	KL-0003
Yayın Tarihi:	31.05.2018
Değ.No:	0
Değ.Tarihi:	-

EKLER

A.Lisans Bitirme Projesi Konusu Bildirme Formu

Doküman No:	KL-0003
Yayın Tarihi:	31.05.2018
Değ.No:	0
Değ.Tarihi:	-

T.C. GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİĞİ LİSANS BİTİRME PROJESİ KONUSU BİLDİRME FORMU

ÖĞRENCİ ADI SOYADI	: Şeyda Nur DEMİR

ÖĞRENCİ NO : 121044042 İMZA:

PROJE KONU BAŞLIĞI: Web ve Mobil Tabanlı Asemptomatik Covid-19 Vaka Tespiti

PROJENÍN AMACI:

Kullanıcı, günlük olarak verilen formu doldurur, semptomları girer, gerektiği durumlarda öksürük örnek ses kaydı ekler ve Covid-19 pozitif olma olasılığını görüntüler.

FAYDALANILACAK KAYNAKLAR:

Literatür taraması, Notebook çalışmaları, Covid-19 araştırmaları.

PROJE DANIŞMANI: Prof. Dr. Hasari ÇELEBİ İMZA:

BÖLÜM BAŞKANI: Prof. Dr. Erkan ZERGEROĞLU İMZA:

• Bu form bilgisayar ortamında 2 nüsha olarak düzenlenecek, bir nüsha bölüm başkanlığına ve bir nüsha proje danışmanına verilecektir.

FR-0260 Yayın Tarihi: 09.11.2017 Değ.No:0 Değ.Tarihi:-